Rilke

SANCAKTAR

Şiir

ADA YAYINLARI

SANCAKTAR
CHRISTOPH RILKE'NİN
SEVGİSİNE VE ÖLÜMÜNE DAİR

Şiir

Bu kitap
İstanbul'da
Kent Basımevinde
1984 yılının Ekim ayında
1. hamur Dalaman kağıdına
2.100 adet basılmış
ve tümü numaralanmış
001'den 100'e kadar
numaralı olanlar
satış-dışı tutulmuştur.

Rilke

SANCAKTAR CHRISTOPH RILKE'NİN SEVGİSİNE VE ÖLÜMÜNE DAİR

Şiir

ADA YAYINLARI

«... 24 Kasım 1663'de Otto von Rilke'ye / Langenau, Graenitz ve Ziegra / Linda'da, Macaristan'da şehit düşen kardeşi Christoph'un Linda mâlikanesindeki payları teslim edildiyse de, kendisinden bir alındı talep edildi / ki teslimat geçersiz ve yürürsüz kılına / eğer ki (getirilen ölüm ilâmına göre Avusturya İmparatorluk Ordusu, Pirovano Kontluk Alayı, Heyster Suvari Bölüğünde... Sancaktar olarak ölen) kardeşi Christoph geri döne...»

Sür, sür, sür, gün boyu, gece boyu, gün boyu.
Sür, sür, sür.
Ve öylesine yorgundur yürek, özlem de öylesine büyük.
Hiçbir dağ yoktur artık, neredeyse hiçbir ağaç.
Hiçbirşey yüreklenip çıkmaz ortaya. Yabancı kulübeler çömelmiştir susuz susuz güdük çeşmelere. Hiçbiryerde yoktur bir kule. Ve hep aynı manzara. Fazla iki gözü de kişinin. Ancak gecenin içinde bazen yolu tanıdığını sanır kişi. Belki geceleyin gerisin geriye katederiz hep, yabancı güneş altında zorlukla elde ettiğimiz yol parçasını? Olabilir. Güneş ağır; bizde, yaz ortasındaki gibi. Oysa yazdı ayrıldığımızda. Yeşilliğin içinde uzun uzun pırıldamıştı kadınların giysileri. Şimdiyse sürüp gidiyoruz boyuna. Güz olmalı öyleyse. En azından orada, hüzünlü kadınların bizi bildiği yerde.

Langenau'lu eğerde kaykılır, der: «Bay Marki...»
Yanındaki ufak narin Fransız, ancak üç gün konuşup gülmüştür. Şimdiyse, bilmiyordur artık hiçbirşey.
Uyumak isteyen bir çocuk gibidir. İnce beyaz sivri yakalığı toz tutmuştur; ama farketmez bunu. Yavaş yavaş büzülüp kuruyordur kadife eğerinin üstünde.
Ama Langenau'lu güler, der: «Ne ilginç gözleriniz var, Bay Marki. Belli ki annenize çekmişsiniz...»
Bunun üzerine canlanıp dikilir ufaklık, yakalığını silkeler, yenilenmiş gibidir.

Birisi annesinden söz ediyor. Bir Alman besbelli.
Yüksek sesle, yavaş yavaş diziyor sözlerini. Çiçek
demetleyen bir kız gibi, düşünceli düşünceli çiçekleri
yan yana koyup deneyen, daha bilmeden sonunda
bütün demetin nasıl olacağını — öyle koyup diziyor
sözlerini. Alaylı mı? Acılı mı? Herkes kulak kabartıyor.
Tükürmeler bile duruyor. Çünkü bilenlerdir bu baylar,
hepsi, yakışık alanı. Almanca bilmeyenler bile
anlıyorlar hemen, hissediyorlar sözlerin yükünü:
«Akşamleyin» «küçülmüştü...»

Çünkü yakındır hepsi biribirine, bu baylar,
Fransa'dan gelen, Burgonya'dan, Felemenk'ten,
Kaernten vadilerinden, Bohemya kalelerinden gelen,
İmparator Leopold'dan. Çünkü birinin anlattığını
yaşamıştır ötekiler, tam da o biçimiyle. Yalnızca
t e k bir ana varmış gibi...

Böyle sürüp gidilir, akşamın içine, herhangi bir akşamın. Yine susulur, ama yitmemiştir hafif sözler. Derken çıkarır Marki miğferini. Saçları, koyu saçları, yumuşaktır; eğince başını öne, yayılıverir kadınsı bir edayla omuzlarına. Şimdi görür Langenau'lu da: Uzaklarda yükselmiştir birşey bu pırıltıda, ince birşey, koyu. Bir yalnız sütun, yarı yarıya yıkık. Ve uzun bir süre geçtikten sonra birden anlar, bunun bir Madonna olduğunu.

Gece ateşi. Oturulur çevresinde, beklenir. Beklenir biri şarkı söyleyene dek. Ama öylesine yorgundur ki kişi. Ağırdır kızıl ışık. Gelir durur tozlu çizmelerin üstünde. Tırmanır dizlere dek, kavuşmuş ellerin içine bakar. Yoktur ki kanatları. Koyu koyu durur yüzler. Gene de, bir an pırıldar küçük Fransız'ın gözleri, kendi ışığıyla. Bir küçük gülü öpmüştür, çıkarıp; şimdi göğsünde solmasını sürdürebilir, o gül. Görmüştür bunu Langenau'lu, uyku tutmamıştır onu çünkü. Şöyle düşünmüştür sonra: Benim gülüm yok, hiç yok. Sonra odur başlayan şarkı söylemeğe. Eski, içli bir havadır bu, sılada tarlaya çıkan kızların söylediği; sonbaharda, hasat sona ererken.

Küçük Marki der: «Epey gençsiniz, Bayım?».
Langenau'lu da, yarı hüzünlü yarı avunçlu:
«Onsekiz», der. Sonra susarlar.
Epey sonra sorar Fransız: «Sizin de var mı bir
yavuklunuz sılada, Bay Junker?»
«Sizin?» diye geri sorar Langenau'lu.
«Sarışındır, sizin gibi.»
Ve susarlar yeniden, Alman haykırana dek: «Peki,
Tanrı aşkına, niye böyle eğer üstünde sürüp
gidiyorsunuz bu zehirli ülkede kâfir köpeklerin üstüne?»
Marki gülümser. «Geri dönebilmek için.»
Ve hüzünlenir Langenau'lu. Bir sarışın kız anımsar.
birlikte oyun oynadığı. Kınıcı oyunlar. Ve sılada
olmak ister, bir an için, yalnızca şunu söyleyebilecek
bir süre için: «Magdalena — b a ğ ı ş l a hep öyle
olduğumu.»
O l d u ğ u m u — mu? diye düşünür genç bay. —
Öylesine uzakdırlar ki.

Birden, sabahleyin, bir suvari belirir, sonra bir ikinci,
dördüncü, onuncu. Baştan aşağı zırhlı, kocaman.
Sonra peşlerinden binlercesi: Ordu.
Ayrılma zamanıdır.
«Mutlu dönün sılaya, Bay Marki — »
«Meryem sizi korusun, Bay Junker.»
Ve ayrılamazlar bir türlü. Dostturlar birden,
kardeştirler. Daha verecekleri çok sır vardır biribirlerine;
çünkü öylesine çok şey vardır ki şimdiden, birinin
öteki üzerine bildiği. Duraksarlar. Etraflarında itiş-kakış
ve nal sesleri. Derken Marki kocaman sağ eldivenini
çeker. Küçük gülü çıkarır dışarı, bir yaprağını koparır.
Kutsal emaneti kırar gibi.
«Bu sizi korur. Hoşçakalın.»
Langenau'lu kalakalır. Uzun süre bakar Fransızın
ardından. Sonra zırhının altına sokar yabancı yaprağı.
Ve yüreğinin dalgalanmalarıyla bir yukarı bir aşağı
oynayıp durur yaprak. Boru çalınır. Orduya doğru sürer,
Junker. Hüzünle gülümser: bir yabancı kadındır
şimdi onu koruyan.

Gün boyu kalabalığın içinde. Küfürler, renkler,
gülüşler — bunlarla dolu, kamaşır toprak.
Rengârenk çocuklar gelir koşarak. Paçavralar ve bağırışlar.
Kızlar gelir, akan saçlarında mor şapkalar. Göz kırpışları
Oğlanlar gelir, gezgin geceler gibi kara demir renkli.
Yakalarlar kızları ateşli, giysileri yırtılasıya. Davul
kenarlarına bastırırlar. Ve çırpınan ellerin korunma
çabalarıyla uyanır davullar, düşteymiş gibi tımbırdarlar,
tımbırdarlar. Ve akşamleyin lambalar tutulur yüzüne,
garip lambalar: Şarap, demir miğferlerin içinde parıldar.
Şarap mı? Yoksa kan mı? — Kim ayırdedebilir ki?

Sonunda Spork'un karşısında. Kıratının yanında dimdik yükselir Kont. Uzun saçında demir pırıltısı. Langenau'lu sormamıştır. Generali tanımış, atından yere atlamış, bir toz bulutu içinde diz çöküp baş eğmiştir. Yanında bir yazı vardır onu Kont'a tanıtacak.
Kont buyurur: «Oku bakalım neymiş.» Ve dudakları oynamamıştır. Bu iş için gereksemez dudaklarını; ancak küfretmeğe yarar onlar. Ötesi için de sağ eli konuşur. Hemen. Bellidir bu. Genç bay çoktan bitirmiştir okumasını. Artık bilmiyordur nerede durduğunu. Spork herşeyin önündedir. Gökyüzü bile çekip gitmiş. Derken Spork, koca komutan konuşur: «Sancaktar.»
Ne çok şey bu!

Bölük Raab'ın karşı kıyısındadır. Langenau'lu sürer oraya, yalnız. Düzlük. Akşam. Eğerinin önündeki kılıf pırıldar tozun içinde. Derken ay çıkar. Ellerinde görür onu.
Düş kurar.
Ama birden bir çığlık.
Çığlık, çığlık,
yırtar düşünü.
Baykuş değildir bu. Acıyın bana:
Orada duran tek ağaçtır,
çığlık atan:
Yardım edin!
Ve bakar: ağaç biçimlenir. Biçimlenir bir gövde
ağaç boyu, bir genç kadın,
kanlı ve çıplak,
belirir: Kurtarın beni!
Ve atlar iner kara yeşilliğe
ve keser sıcak sicimleri;
ve bakışlarının pırıltısını görür
ve dişlerinin ısırışını.

Gülüyor mudur?

İçi bulanır.
Ve birden atının üstündedir
ve koşturur gecenin içine. Kanlı kırnaplar sımsıkı avucunda.

Langenau'lu mektup yazar, düşünceye daluış. Yavaş yavaş çizer büyük, özenli, dik harfleri:

«Benim iyi anam,
onurlan: Sancağı taşıyorum,
kaygılanma: Sancağı taşıyorum,
beni sev: Sancağı taşıyorum—»

Sonra saklar mektubu içine, zırhının altındaki en mahrem yere, gül yaprağının yanına. Ve düşünür: Yakında kokusu siner ona. Ve düşünür: Belki biri bulur birgün onu... Ve düşünür: çünkü düşman yakındır.

Vurulup düşmüş bir köylünün üstünden geçerler. Gözleri açıktır, birşeyler yansır içlerinde; gök değildir bu. Sonra köpekler ulur. Bir köy demek ki, sonunda. Ve kulübelerin üstünde bir kale yükselir taşlı. Köprü açıktır onlara, geniş. Kapı büyür. Yukarıda bir boru buyur eder. Dinle: Patırtılar, takırtılar, köpek havlamaları. Avluda kişnemeler, nal sesleri, bağırışlar.

Konaklama! Konuk olmak arada bir. Boyuna kendi doyurmamak kendi isteklerini, yoksul erzakla. Boyuna düşmanca olmadan herşeye; bir kez bırakmak, sunulsun herşey ve bilmek: İyidir olup-biten. Cesaret de arada bir uzanabilmeli ve ipek döşeklerin kıyısında kıvrılabilmeli. Boyuna asker olmamak. Arada bir serbest bırakmak bukleleri, yakayı açmak ardına dek, ipek yastıklara yaslanmak, tırnak uçlarına dek, öylesine: hamam sonrasında olmak. Ve yeniden öğrenmek, kadın nedir. Beyazlar ne yapar ve maviler nasıldır; elleri ne gibidir, gülüşleri nasıl şakır, sarışın oğlanlar güzel tepsileri getirince, tatlı meyvelerle yüklü.

Yemek olarak başlar. Ve bir şölen olur, kimse bilmeden,
nasıl. Yüksek alevler dalgalanır, sesler yankılanır,
biribirine giren şarkılar çınlar camlarda, pırıltılarda
ve sonunda olgunlaşan vuruşlardan: fırlayıp çıkar
dans. Ve çeker çıkarır herkesi ortaya. Bir dalgalanmadır
bu topuklarda, bir buluşma ve bir seçme, bir ayrılma
ve bir kavuşma, pırıltıları içme ve ışıklarda körleşme,
bir salınma yaz rüzgarlarında, sıcak kadınların
giysilerinden esen.
Koyu şaraptan ve binlerce gülden dökülerek akar saat
kendinden geçerek gecenin düşüne.

Ve biri durmuş şaşıyordur bu görkeme. Ve öyledir ki,
bekler uyanır mı diye. Çünkü kişi ancak düşte
seyreder böylesi ululuğu ve böyle şölenlerini böylesi
kadınların: en küçük devinimleri bir büklümdür,
mücevherlerle dökülen. Kurarlar saatleri gümüş
söyleşilerle ve bazen öyle oynatırlar ki ellerini,
şöyle —sanırsın, ulaşamadığın biryerlerde, kokulu
güller dererler, göremediğin. Ve o zaman düş kurarsın:
Süslenmek onlarla ve başka türlü bir mutlu olmak
ve bir taç edinmek, boş duran alnına.

Beyaz ipek giymiş biri, anlar, uyanamayacağını;
çünkü uyanıktır ve aklı karışmıştır gerçeklikten.
O zaman kaçar düşün içine, durur bahçede, kara
bahçede yalnız. Ve şölen uzaktadır. Ve yalancıdır ışık.
Yakındır gece çevresinde, serin. Ve sorar, yakınlaşan
bir kadına:
«Sen gece misin?»
Güler kadın.
Utanır o zaman o da beyaz giysisinden.
Ve uzakta ve yalnız ve zırh içinde olmak ister.
Baştan aşağı zırh içinde.

«Unuttun mu, kulum olacaktın bu günlük? Bırakacak mısın beni? Nereye gidiyorsun? Beyaz giysin hakkım benim—»

«Kaba urbanı mı özlüyorsun?»

«Üşüyor musun? — Sıla özlemi mi çekiyorsun?»
Kontes güler.
Hayır. Ama şundan ki, çocukluk düşmüştür
omuzlarından, o yumuşak koyu giysi. Kim çekip
almıştır onu? «Sen mi?» diye sorar, daha önce
işitmediği bir sesle. «Sen!»
Ve şimdi hiçbirşey yoktur üzerinde. Çıplaktır,
bir aziz gibi. Aydınlık ve ince.

Yavaş yavaş söner ışıkları kalenin. Herkes ağırdır:
yorgun ya da sevdalı ya da sarhoş. Onca boş, uzun
sefer gecelerinden sonra: Yataklar. Geniş meşe
yataklar. Başka türlü yatılır onlarda, duayla, seferdeki
yamru-yumru siperlerden başka, içinde uyumağa
çalışınca mezar olup çıkan.
«Tanrım, sen bilirsin!»
Daha kısadır yatakta dualar.
Ama daha içten.

Kuledeki oda karanlıktır.
Ama aydınlatırlar yüzlerini gülüşleriyle.
Körler gibi elleriyle yordarlar önlerini ve bulurlar ötekini, bir kapı gibi. Sanki çocuklar gibi, geceden ürken, yaklaşırlar, içlerine girerler biribirlerinin. Ama korkmazlar hiç. Hiçbirşey yoktur, onlara karşı olabilecek: ne dün, ne yarın; çünkü yıkılıp gitmiştir zaman. Ve çiçeklenip açarlar onlar da,
onun yıkıntılarında.
Beriki sormaz «Kocan?» diye.
Öteki sormaz «Adın?» diye.
Bulmuşlardır ya biribirlerini, biribirlerine yeni bir cins olmak için.
Biribirlerine yüzlerce yeni ad vereceklerdir ve yeniden alacaklardır biribirlerinden, yavaşça, bir küpe çıkarır gibi.

Taşlıkta bir koltuğun üstünde asılıdır zırhı, kemeri ve pelerini, Langenau'lunun. Eldivenleri yerde, yatar. Sancağı da dik, durur, pervaza dayalı. Kara ve ince. Dışarıda koşturup durur bir fırtına gökten öteye parça parça eder geceyi, ak ve kara. Uzun bir bakış gibi gelip geçer ayışığı ve huzursuzdur gölgeleri sancağın. Düş görür.

Bir pencere mi açık? Fırtına mı içeri girmiş? Kim vuruyor kapıları? Salonlarda gezen kim? —Bırak. Kim olursa olsun. Kuledeki odaya giremez ki. Yüz kapı ardında gibidir o büyük uyku, iki insanın ortaklaşa uyuduğu; b i r ana ya da b i r ölüm gibi ortak.

Sabah mı bu? Hangi güneş doğuyor? Bu kadar büyük mü güneş?
Bunlar kuşlar mı? Sesleri heryerde.
Herşey aydınlık, ama gün değil bu.
Herşey ses içinde, ama kuş sesleri değil bunlar.
Bunlar payandalar, parıldayan. Bunlar pencereler, haykıran.
Ve haykıran, kızıl kızıl, düşmana değin, dışarıda balkıyan toprakta düşmana değin, haykıran: Yangın.
Ve yüzlerinde yırtılmış uykuları koşuşurlar hepsi, yarı demir, yarı çıplak, odadan odaya, sofadan sofaya ve ararlar merdivenleri.
Ve çarpılmış soluklarla kekeler borular avluda:
Toplanın, toplanın!
Ve çırpınan davullar.

Ama sancak yoktur.
Çağırı: Sancaktar!
Çılgın atlar, dualar, çığlıklar,
küfürler: Sancaktar!
Demir demire, buyruk ve komut;
sessizlik: Sancaktar!
Ve bir kez daha: Sancaktar!
Ve fırlar dışarı bütün kaynayan atlar.

Ama sancak yoktur.

Yarışır yanan sofalarla, kapıların içinden, alevlerle sarılı, merdivenlerden, derisini dağlayan, fırlar çıkar harlı binadan.
Kollarındadır sancak, benzi atmış baygın bir kadın gibi. Ve bir at bulur, şimdi, bir çığlık gibidir: herşeyin üstünden öteye, herkesin önüne. kendininkilerin de. Ve sancak da kendine gelir o zaman, ve hiçbir zaman olmadığınca görkemlidir şimdi; şimdi görür hepsi onu, uzakta, ileride, tanırlar aydınlık, gömleksiz adamı ve tanırlar sancağı...
Ama birden pırıldamağa başlar, yayılır dörtbir yana ve

kocaman oluverir, kıpkızıl...
Orada yanmaktadır sancakları düşmanın ortasında, koşarlar onlar da peşinden.

Langenau'lu düşmanın içindedir, ama yalnız. Korku değirmi bir uzam kurmuştur çevresinde, o da içindedir onun, yavaş yavaş yanıp tükenen sancağıyla.

Yavaş yavaş, sanki düşünceli düşünceli çevresine bakar. Birçok yabancı, rengârenk şey vardır önünde. Bahçe —diye düşünür ve gülümser. Ama hisseder birden üzerindeki gözleri ve görür adamları ve anlar, kâfir köpeklerdir bunlar—: sürer atını üzerlerine. Ama, arkasında şimdi kapanırken saflar, gerçekten de bahçedir yeniden orası ve ona doğru fırlayan onaltı yuvarlak mızrak, ışın ışın, bir şölendir. Şıkırdayan bir fıskiye.

Zırh kalede yanmıştır, mektup da, o yabancı kadının gül yaprağı da. —
Ertesi ilkbahar (hüzünlü ve soğuktur gelişi), Kont Pirovano'nun ulağı atını sürer yavaş yavaş
Langenau'ya. Orada yaşlı bir kadının
ağlayışını görecektir.

METİN ÜZERİNE NOT

Die Weise von Liebe und Tod des Cornets Christoph Rilke, *1899 yılının güzünde, (Rilke'nin hemen bütün şiirleri gibi) bir solukta yazılmıştır. Şair, nice sonra, 1924'de, Pongs'a yazdığı bir mektupta bunu şöyle anlatır: «...tek bir gecenin beklenmedik armağanıydı, bir güz gecesi, gece rüzgârında alevleri titreyen iki mum ışığında yazıldı; ona, bulutların ayın önünden geçip gidişleri neden oldu, içeriğine gelince, bir-iki hafta önce miras yoluyla elime geçen bazı aile evrakıyla ilk karşılaşmama borçluyum bunu.»*

Yoğun bir geçiş dönemi yaşamaktadır Rilke, bu yüzyıl dönümünde: İki yıl önce, Mayıs 1897'de tanıştığı Lou Andreas-Salomé, bütün ağırlığıyla yaşamındadır. Onun 'esinlendirdiği' Floransa Günlüğü, *bir yıl içinde tamamlanmıştır. Haziran 1898'de, Rilke İtalya'dan ayrılarak, Lou ile kocasının Berlin'deki evlerinin yakınına taşınır. 1899' un baharında da iki dost-sevgili ilk Rusya gezisine çıkarlar, Haziran'da dönerler.*

İtalya ile Rusya, Güney ile Kuzey arasında bu yolculuk, şairin yaşamı boyunca bir kaç kez katedeceği 'aşma/öteye geçme/yeniden başlama' yolunun ilk durağıdır. (Bu arada, adını bile değiştirmiştir Rilke: Vaftizinde, biraz da 'soyluluk' merakıyla olsa gerek, René Karl Wilhelm Jo-

hann Josef Maria *adı verilmiş şair, o döneme dek kullandığı Fransızca 'kokan'* René*'yi bırakıp* Rainer*'de karar kılar.)*

Bu dönemde, sanki 'bünyesinden dışarı atmakta' olduğu bazı 'yerel' ve 'ulusal' «değerler», son bir patlama içinde yerli-yerine konup geride bırakılır. Annesinden gelen 'aristokrasi' merakının karışmasıyla, gençlik gelişmesinde önemli bir yer tutmuş Çek-Bohemya 'ulusallığı', bu patlama içinde dostluk/sevgi/ölüm *çerçevesine,* kişi ilişkisi *ağırlıklı bir düzeye oturtulur. 'Büyük ata'; o «Sancaktar» olmuş «şehit» soylu genç, Christoph Rilke, bir kişidir artık: dostluk kuran, seven ve ölen.*

Şairin yerleşik değerlerle belki de ilk hesaplaşışıdır bu: Çevresinde büyük bir hızla çeşitli faşizm biçimlerine yönelmiş 'ulusallık'ların karşısına koymak için Avrupa'nın dört-bir yanından, «Fransa'dan, Burgonya'dan, Felemenk'ten, Kaernten vadilerinden, Bohemya kalelerinden» getirdiği «Baylar»la; yerel halktan ırzına geçilmiş ve öldürülmüş insanların yanından geçen ve bu «yabancı ülkede», bir Fransız ile dostluk kurduğu, adını bile sormayan Macar Kontes ile bir aşk gecesi yaşattığı ve sonunda da 'şanlı' bir biçimde ölüme gönderdiği «Langenau'lu»yla, gelmekte olan yüzyılı kasıp kavuracak acılara, ulağın «ağlarken göreceği» ananın gözyaşları kadar keskin bir soru işareti getirir Rilke: Önemli olan dostluk, sevgi ve ölüm değil midir —söz konusu olan bir «sefer» ve bir «sancak» bile olsa?...

Ama biz, çevirmenlik haddimizi daha fazla aşmadan 'yorum'u kesip, çevirisini sunduğumuz şiirle ilgili «somut» bazı noktaları belirtmekle yetinelim:

Şiirin ilk biçimi, yayıncı bulamaz: Rilke'nin kendi yayımcısı Axel Juncker de geri çevirir metni. Ancak Ekim 1904'de, Prag'da yayımlanan bir dergide, yayımlanır Christoph Rilke*'nin 'gözden geçirilmiş' biçimi; 1906'da da yayıncı Juncker kitaplaştırır metni. Ve yalnızca elli kişi satın alır bu basımı.*

Sancaktar Rilke'nin 'şans'ı, 1912'de, (bugün ünlü) Insel *Yayınevi'nin 1 numaralı kitabı olarak basılmasıyla açılır —Avrupa'nın kırk yıl-kırk gece yaşayacağı savaş «düğün»leri boyunca okurlarını bulur şiir: 1956'de milyonuncu nüsha sınırına dayanmıştır...*

Buradaki çeviride Insel *baskısı esas alınmıştır. Şiirin parçaları herhangi bir başlık ya da numara taşımazlar; yalnızca herbiri ayrı sayfalarda yer almakla biribirlerinden ayrılmışlardır.*

ORUÇ ARUOBA